

Joanna Faruga*

**„PROBLEM WIEŻY BABEL”
W PRAWIE KONKURENCJI UNII EUROPEJSKIEJ
– ROZBIEŻNOŚĆ MIĘDZY RÓŻNYMI WERSJAMI
JĘZYKOWYMI STRESZCZENIA DECYZJI KOMISJI
EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE COMP/39.579**

I. Wprowadzenie

Poniższe opracowanie stanowi refleksję na temat rozbieżności między różnymi wersjami językowymi dokumentów Unii Europejskiej z zakresu prawa konkurencji na przykładzie streszczenia decyzji Komisji Europejskiej z dnia 2 lipca 2011 r.

Kwestia rozbieżności między różnymi wersjami językowymi dokumentów Unii Europejskiej nie jest nowością ani zjawiskiem, które pojawiło się dopiero po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej¹. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) miał już okazję wypowiedzieć się na ten temat². Zazwyczaj instytucje Unii Europejskiej publikują akty prawne nie w jednym, ale w wielu językach urzędowych Unii Europejskiej, zgodnie z rozporządzeniem nr 1³. Wiąże się to z potrzebą tłumaczenia tekstu z języka pierwotnego na inne języki, co może prowadzić do wspomnianych rozbieżności. W literaturze zauważa się istnienie tego typu problemu⁴.

---

* Magister prawa, prawnik w Agence Nationale de la Recherche w Paryżu, były agent kontraktowy w Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji Komisji Europejskiej.

¹ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 listopada 1998 r. w sprawie C-149/97, *the Institute of the Motor Industry przeciwko Commissioners of Customs and Excise*.

² *Ibidem*; zob. również: wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 3 kwietnia 2008 r. w sprawie C-187/07, *Endendijk*.

³ Rozporządzenie nr 1 w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz. Urz. WE 17 z 6.10.1958 r., s. 385).

⁴ A. Piszcz, *A Few Notes On The Language Of EU Antitrust Law In English-Polish Translation*, *Studies in Logic, Grammar And Rhetoric* 2013, vol. 34 (47), s. 161–174. Należy zauważyć, iż inna autorka wydaje się podchodzić do sprawy bardziej optymistycznie. Podkreśla ona, że „obecnie nie ma już takich problemów terminologicznych z przekładem ustawodawstwa wspólnotowego jak jeszcze kilkanaście lat temu”. Zob. M. Szczypak, *Przekład aktów prawnych Unii Europejskiej*,

Wskazuje się na fakt, że instytucja z zakresu prawa konkurencji, która jest konsekwentnie nazywana w ten sam sposób w różnych dokumentach po angielsku, może być różnie tłumaczona na język polski. Taki stan rzeczy wynika z wielu przyczyn. Po pierwsze, dokumenty wydawane przez instytucje Unii Europejskiej nie są zawsze redagowane przez osoby, które posługują się danym językiem na poziomie identycznym lub zbliżonym do języka ojczystego, co może negatywnie wpływać na jakość tekstu⁵. Po drugie, dokumenty te mogą zawierać repliki z innych języków, nowe słowa czy specyficzny żargon unijny⁶. Takie neologizmy czy żargon jest czasem trudno zrozumieć, nie mając zupełnej styczności z Brukselą. Po trzecie, zdarza się, że dokumenty są redagowane lub tłumaczone w zbyt krótkim czasie, co nie wpływa na ich poprawność, przejrzystość i spójność⁷. Można również wskazać na tłumaczenia dosłowne, bez odniesienia się do znajomości specyficznych pojęć, instytucji czy mechanizmów typowych dla prawa konkurencji Unii Europejskiej.

Biblijna przypowieść o wieży Babel nie jest zatem mitem, ale szarą rzeczywistością prawa konkurencji Unii Europejskiej. Fakt ten ilustruje analiza porównawcza polskiej i angielskiej wersji streszczenia decyzji Komisji Europejskiej wydanej 13 kwietnia 2011 r. w sprawie COMP/39.579, dotyczącej detergentów dla gospodarstw domowych⁸.

II. Decyzja w sprawie COMP/39.579

Dnia 13 kwietnia 2011 r. Komisja Europejska wydała decyzję w sprawie COMP/39.579 (dalej: decyzja)⁹. Adresatami tej decyzji są następujące spółki: (a) Henkel AG & Co. KGaA (dalej: Henkel), (b) Procter & Gamble Company oraz Procter & Gamble International Sàrl (dalej: P & G), a także (c) Unilever PLC oraz

---

prezentacja, 2014 r., dostępna na stronie: <http://www.google.fr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCQQFjAA&url=http%3A%2F%2Fel.us.edu.pl%2Fwf%2Fmod%2Fresource%2Fview.php%3Fid%3D3794%26redirect%3D1&ei=4MURVeqzFZGy7Qay1YHgBA&usq=AFQjCNFusH6FpuR5-1aL1A1NzqJUdga6Ow&bvm=bv.89184060,d.ZGU> [dostęp: 20.02.2015].

⁵ Zob. statystyki Komisji Europejskiej dostępne na stronach: http://ec.europa.eu/civil_service/docs/europa_sp2_bs_nat_x_dg_en.pdf, http://ec.europa.eu/civil_service/docs/europa_sp2_bs_nat_x_grade_en.pdf [dostęp: 20.02.2015].

⁶ Dla przykładu można wskazać na użycie francuskiego słowa „compétence” w celu utworzenia unijnego neologizmu „to have competence”. Ten zwrot, który nie jest poprawny w języku angielskim, ma oznaczać, że dany organ czy instytucja ma uprawnienie, aby podjąć jakieś działanie.

⁷ A. Piszcz, *op. cit.*, s. 163; B. Kuraś, *Bez języków ani rusz*, artykuł dostępny na stronie: <http://www.codozasady.pl/en/bez-jezykow-ani-rusz/> [dostęp: 20.02.2015].

⁸ Zaznaczyć należy, że publiczna wersja decyzji Komisji Europejskiej z dnia 13 kwietnia 2011 r. wydana w sprawie COMP/39.579, *Detergenty dla gospodarstw domowych*, jest dostępna na stronie tylko w języku angielskim: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39579/39579_2633_5.pdf [dostęp: 20.02.2015].

⁹ Komentowana decyzja została wydana przez Komisję Europejską z zastosowaniem postępowania ugodowego w sprawach kartelowych (ang. „settlement procedure”). Postępowanie to nie jest jednakże przedmiotem refleksji, gdyż ten temat jest dość obszerny i mógłby stanowić przedmiot osobnej analizy.

Unilever NV (dalej: Unilever)¹⁰. Decyzja dotyczyła porozumienia ograniczającego konkurencję¹¹ zawartego pomiędzy firmami Henkel, P & G oraz Unilever, mającego na celu stabilizację ich pozycji rynkowych oraz znowę cenową. Wspomniane porozumienie stanowiło kartel, czyli znowę między konkurentami. Przedmiotem znowy były silnie działające detergenty do prania przeznaczone do pralek i sprzedawane gospodarstwom domowym w Belgii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Niemczech, Portugalii oraz we Włoszech, w okresie od 7 stycznia 2002 r. do 8 marca 2005 r. W swojej decyzji Komisja Europejska stwierdziła, że opisane wyżej porozumienie naruszyło zakaz praktyk ograniczających konkurencję, ustanowiony w art. 101 TFUE¹², oraz art. 53 porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, i nałożyła grzywny na Henkel, P & G i Unilever. Należy jednak zauważyć, że wspomniane przedsiębiorstwa podjęły współpracę z Komisją Europejską w oparciu o program *leniency* (tzw. program lub polityka łagodzenia kar)¹³ na zasadach przewidzianych w obwieszczeniu Komisji Europejskiej w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych z 2006 r. (dalej: obwieszczenie z 2006 r.)¹⁴. Poinformowały one zatem Komisję Europejską o istnieniu wyżej wymienionego kartelu oraz przekazały dowody pozwalające na jego stwierdzenie. W związku z powyższym Komisja Europejska ostatecznie zwolniła firmę Henkel z zapłaty grzywny oraz obniżyła grzywny wymierzone w stosunku do P & G i Unilever.

Decyzja Komisji Europejskiej, jak również jej streszczenie, zostały sporządzone w języku angielskim. Następnie streszczenie zostało przetłumaczone na inne języki urzędowe, w tym polski. Z praktyki Komisji Europejskiej wynika, że w pierwszej kolejności publikowane jest streszczenie decyzji, a dopiero później publiczna wersja decyzji. Ta różnica w czasie wynika z faktu, iż Komisja Europejska bierze pod uwagę prawo stron do ochrony ich tajemnicy handlowej.

Dogłębna analiza porównawcza pomiędzy streszczeniem decyzji w języku polskim a jej streszczeniem w języku angielskim wskazuje na dość znaczne rozbieżności. Warto zauważyć, że streszczenie jest dość krótkie, bo obejmuje zaledwie trzy

---

¹⁰ Refleksja nie wglębia się w kwestię unijnej definicji przedsiębiorstwa oraz kwestii przypisania odpowiedzialności za praktyki ograniczające konkurencję.

¹¹ Zauważyć należy, że nazwa „praktyki ograniczające konkurencję”, obejmująca porozumienia ograniczające konkurencję, może być również tłumaczona jako „praktyki antykonkurencyjne” – zob. polskie streszczenie decyzji Komisji Europejskiej w sprawie COMP/39.579 (dalej: polskie streszczenie), pkt 7, dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0702%2801%29&from=EN> [dostęp: 20.02.2015].

¹² TFUE, czyli Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) (Dz. Urz. UE C 83 z 30.03.2010 r., s. 47).

¹³ Warto zwrócić uwagę na fakt, że zarówno sama nazwa programu *leniency*, jak i instytucji prawnych, które on wprowadza, nie są jednolicie tłumaczone na język polski.

¹⁴ Obwieszczenie Komisji w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych (Dz. Urz. UE C 298 z 8.12.2006, s. 17). Zob. również K. Kowalik-Bańczyk, *Prawo do obrony w unijnych postępowaniach antymonopolowych w kierunku unifikacji standardów proceduralnych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2012, s. 494–507; B. Turno, *Leniency. Program łagodzenia kar pieniężnych w polskim prawie ochrony konkurencji*, Warszawa 2013; J. Faull, A. Nikpay (red.), *The EU Law of Competition*, Oxford 2014.

strony i dziewiętnaście punktów. Artykuł analizuje dwa błędy natury merytorycznej oraz pewną nieścisłość, które występują w polskim streszczeniu.

III. Błędy merytoryczne dotyczące zastosowania programu *leniency*

Na wstępie przypomnieć należy, że program *leniency* został wprowadzony przez Komisję Europejską w 1996 r.¹⁵ jako instytucja mająca na celu zwiększenie wykrywalności karteli oraz przyczyniająca się do pozyskiwania przez Komisję Europejską dowodów pozwalających na stwierdzenie naruszenia art. 101 TFUE. Pierwszy przedsiębiorca, który spełnia wymogi przewidziane w obwieszczeniu z 2006 r. (które stanowi trzeci wydany przez Komisję Europejską program *leniency*), może liczyć na pełne zwolnienie z grzywny¹⁶, która w przeciwnym wypadku zostałaby na niego nałożona w związku z udziałem w kartelu (ang. „immunity from fines”)¹⁷. To pełne zwolnienie z grzywny jest przyznane przedsiębiorstwu najpierw w sposób warunkowy¹⁸. Mowa tutaj o warunkowym pełnym zwolnieniu z grzywny (ang. „conditional immunity from fines”). Następnie, jeśli na końcowym etapie postępowania okaże się, że przedsiębiorca spełnił i nadal spełnia warunki przewidziane w pkt 12 i 13 obwieszczenia z 2006 r., Komisja przyznaje mu pełne zwolnienie z grzywny w drodze decyzji wydanej przez Kolegium Komisarzy¹⁹. Należy podkreślić, że warunkowe pełne zwolnienie może zostać wycofane, jeśli okaże się, że przedsiębiorca nie spełnił jednak wyżej wymienionych warunków²⁰. Kolejne przedsiębiorstwa, które podjęły współpracę z Komisją Europejską w tej samej sprawie w oparciu o obwieszczenie z 2006 r., nie mogą już liczyć na pełne zwolnienie z grzywny. Mogą one jedynie zakwalifikować się do skorzystania z obniżenia kwoty grzywny (ang. „fine reduction”)²¹. Aby określić wysokości przyznanego obniżenia kwoty grzywny, Komisja Europejska bierze pod uwagę moment złożenia wniosku (ang. „timing of the application”) oraz jego wartość dowodową (ang. „significant added value”)²². W tym celu Komisja Europejska analizuje szczegółowo całość współpracy danego przedsiębiorstwa, które w ramach swojego wniosku przedkłada Komisji Europejskiej zazwyczaj dodatkowe dowody i to w różnych odstępach czasowych, w zależności

---

¹⁵ Commission Notice on the non-imposition or reduction of fines in cartel cases (Dz. Urz. UE C 207 z 18.07.1996, s. 4), dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31996Y0718%2801%29&from=EN> [dostęp: 20.02.2015].

¹⁶ W sprawie tłumaczenia zob.: streszczenie decyzji Komisji z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie AT.39801, *Pianka poliuretanowa* oraz streszczenie decyzji Komisji z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie AT.39965, *Grzyby*.

¹⁷ Obwieszczenie z 2006 r., pkt 8.

¹⁸ *Ibidem*, pkt 18.

¹⁹ *Ibidem*, pkt 22.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*, pkt. 23. W sprawie tłumaczenia zob.: streszczenie decyzji Komisji z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie AT.39801, *Pianka poliuretanowa*; streszczenie decyzji Komisji z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie AT.39965, *Grzyby*.

²² Obwieszczenie z 2006 r., pkt 5, 25 i 26.

od postępów wewnętrznego audytu z zakresu prawa konkurencji przeprowadzonego przez to przedsiębiorstwo.

Z angielskiego streszczenia analizowanej decyzji jasno wynika, że Komisja Europejska została poinformowana przez firmę Henkel o istnieniu kartelu pomiędzy Henkel, P & G i Unilever. Henkel złożył wniosek o zwolnienie z grzywny 13 maja 2008 r.²³, w związku z tym Komisja Europejska przyznała temu przedsiębiorstwu najpierw warunkowe, a następnie ostatecznie pełne zwolnienie z grzywny. Polska wersja streszczenia decyzji przedstawia te fakty jednak w odmienny sposób, a mianowicie, że: „Spółka Henkel była pierwszym przedsiębiorstwem, które poinformowało Komisję o istnieniu porozumienia kartelowego (...) i w związku z tym przyznano mu dodatkowe zwolnienie z grzywien. Poprzez swoją współpracę spółka Henkel spełniła wymagania zawarte w obwieszczeniu w sprawie łagodzenia kar. Dlatego też spółkę Henkel zwalnia się z grzywien w niniejszej sprawie”²⁴. Łatwo zauważyć, że w polskiej wersji streszczenia instytucja „conditional immunity from fines”, czyli warunkowe pełne zwolnienie z grzywny, zostało przetłumaczone jako „dodatkowe zwolnienie z grzywny”. Takie tłumaczenie stanowi wykładnię *contra legem*²⁵ obwieszczenia z 2006 r. Z jednej strony, jak to już zostało uprzednio wyjaśnione, obwieszczenie to nie przewiduje możliwości, aby to samo przedsiębiorstwo uzyskało, i to w stosunku do tego samego porozumienia, jednocześnie pełne zwolnienie z grzywny oraz obniżenie kwoty grzywny. Ponadto, jeśli mamy do czynienia z pełnym zwolnieniem z grzywny, to znaczy, że przedsiębiorstwo nie zapłaci w ogóle żadnej grzywny. Z drugiej strony polska wersja streszczenia nie odnosi się w tym miejscu nawet do instytucji obniżenia kwoty grzywny, ale używa zwrotu „dodatkowe zwolnienie z grzywien”. O ile niektóre organy ochrony konkurencji przewidują możliwość zapłaty wynagrodzenia pieniężnego w zamian za dostarczenie informacji o kartelu²⁶, taka możliwość nie została przewidziana w obwieszczeniu z 2006 r. ani w żadnym innym dokumencie Komisji Europejskiej. W tym miejscu warto zauważyć, że wspomniany błąd był jednak do uniknięcia. Znajomość instytucji prawa konkurencji oraz obwieszczenia z 2006 r. byłaby w tej kwestii pomocna. Uniknięcie tego błędu było jednak możliwe również bez posiadania szczegółowej wiedzy w tym zakresie, a mianowicie wystarczyło zapoznać się z treścią krótkiego komunikatu prasowego opublikowanego przez Komisję Europejską w języku angielskim w tej samej sprawie²⁷. Z komunikatu tego wynika, że Henkel uzyskał pełne zwolnienie

²³ Angielskie streszczenie decyzji (dalej: angielskie streszczenie), pkt 2 i 16, dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0702%2801%29&from=EN> [dostęp: 20.02.2015].

²⁴ Polskie streszczenie, pkt 16.

²⁵ Jeśli wyrażenie to można użyć w stosunku do aktu, który – tak jak obwieszczenie z 2006 r. – nie ma charakteru prawnie wiążącego i nie jest dziełem ustawodawcy.

²⁶ A. Stephan, *Is the Korean Innovation of Individual Informant Rewards a Viable Cartel Detection Tool?*, dostępny na stronie: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2405933&download=yes [dostęp: 20.02.2015].

²⁷ Komunikat prasowy Komisji Europejskiej z dnia 13 kwietnia 2011 r., *Antitrust: Commission fines producers of washing powder € 315.2 million in cartel settlement case*, IP/11/473, dostępny na stronie: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-473_en.htm [dostęp: 20.02.2015].

z grzywny, a zatem nie musiał uiścić żadnej wpłaty do budżetu Unii Europejskiej z tytułu grzywny w związku z udziałem w kartelu.

Z angielskiego streszczenia decyzji wynika również, iż P & G było drugim przedsiębiorstwem, które podjęło współpracę z Komisją Europejską w ramach programu *leniency*, składając swój wniosek 8 września 2008 r., czyli około cztery miesiące po spółce Henkel²⁸. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę zarówno jakość wniosku, jak i terminową współpracę, Komisja Europejska obniżyła wysokość grzywny nałożonej na P & G w maksymalnej wysokości przewidzianej w obwieszczeniu z 2006 r. o 50%²⁹. Natomiast jeśli chodzi o współpracę zaoferowaną przez Unilever, Komisja Europejska nie zdecydowała się zastosować wobec tej spółki maksymalnego obniżenia wysokości grzywny przewidzianego w obwieszczeniu z 2006 r., a mianowicie o 30%³⁰. Komisja Europejska postanowiła obniżyć wysokość grzywny nałożonej na Unilever jedynie o 25%, biorąc pod uwagę jakość wniosku oraz moment jego złożenia. W tym miejscu należy zaznaczyć, że Unilever było przedsiębiorstwem, które zdecydowało się na podjęcie współpracy w Komisją Europejską znacznie później niż Henkel i P & G, to znaczy 2 października 2009 r. Ten fakt nie został należycie odzwierciedlony w polskiej wersji streszczenia decyzji. Angielskie zdanie: „Considering the quality and the timing of its application, a reduction of 25% is granted to Unilever”³¹ zostało przetłumaczone na polski jako: „Biorąc pod uwagę jakość oraz terminowe złożenie wniosku przez spółkę Unilever, grzywnę nałożoną na to przedsiębiorstwo zmniejsza się o 25%”³². Polska wersja streszczenia decyzji tłumaczy neutralny zwrot „timing of its application”, a zatem „czas złożenia wniosku” po polsku na ocenne „terminowe złożenie wniosku”. Tłumaczenie to nie jest zgodne ze wspomnianym uprzednio stanem faktycznym. Przyznać jednak należy, że powyższy niuans nie został zbyt uwypuklony w angielskiej wersji streszczenia i jego uchwycenie wymagało pewnej znajomości prawa konkurencji. Jest on natomiast bardzo widoczny w publicznej wersji decyzji, która ukazała się jednak już po wydaniu streszczeń decyzji w sprawie COMP/39.579³³. Niemniej angielskie streszczenie decyzji Komisji Europejskiej używa dwóch różnych zwrotów na określenie momentu podjęcia współpracy przez P & G i Unilever. W stosunku do P & G użyto sformułowania „timely cooperation”, czyli terminową współpracę. Natomiast w stosunku do Unilever użyto „the timing of its application”, a zatem wspomniany wyżej moment złożenia wniosku³⁴. Zwroty te zostały przetłumaczone na polski w podobny sposób, co stanowi błąd. Podsumowując, ostatecznie wydaje się, że poprawne tłumaczenie powyższego sformułowania na polski nie wymagało dogłębnej znajomości prawa konkurencji. Znajomość tego prawa mogła jednak ułatwić to zadanie.

---

²⁸ Angielskie streszczenie, pkt 2.

²⁹ *Ibidem*, pkt 17; obwieszczenie z 2006 r., pkt 26.

³⁰ Moja własna analiza. Zob. angielskie streszczenie, pkt 17; obwieszczenie z 2006 r., pkt 26.

³¹ Angielskie streszczenie, pkt 17.

³² Polskie streszczenie, pkt 17.

³³ Decyzja, pkt 95.

³⁴ Angielskie streszczenie, pkt 17.

IV. Nieściśłość dotycząca przesłanki antykonkurencyjnego celu lub skutku

Oprócz wspomnianych błędów merytorycznych polskie streszczenie zawiera również pewną nieściśłość, dotyczącą analizy przesłanki antykonkurencyjnego celu lub skutku³⁵. Angielskie zdanie: „It was aimed at the stabilisation of market positions and price coordination and was therefore found to have the object of restricting competition”³⁶ w polskim tłumaczeniu streszczenia decyzji brzmi następująco: „Naruszenie miało na celu stabilizację pozycji rynkowej przedsiębiorstw oraz koordynację cen i zostało przez to uznane za ograniczające konkurencję”³⁷. Należy podkreślić, że sformułowanie „zostało uznane za ograniczające konkurencję” nie oddaje w pełni stwierdzenia „found to have the object of restricting competition”. To ostatnie stwierdzenie odnosi się bowiem do przesłanki „antykonkurencyjnego celu”. Artykuł 101 TFUE zakazuje porozumień, których „celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji”. W związku z powyższym w celu stwierdzenia naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję Komisja Europejska musi wykazać, iż spełniona została przesłanka antykonkurencyjnego celu lub skutku. Jak zostało to wyjaśnione przez TSUE, powyższa przesłanka zawiera dwa elementy (cel lub skutek), które nie są kumulatywne, ale alternatywne³⁸. Ponadto Komisja Europejska najpierw analizuje pierwszy element, a mianowicie czy dane porozumienie ma na celu ograniczenie konkurencji. Jeśli ten element zostanie udowodniony (oraz jeśli Komisja udowodni spełnienie pozostałych przesłanek przewidzianych w art. 101 TFUE), to porozumienie może zostać uznane za ograniczające konkurencję i to bez konieczności przeanalizowania jego konkretnych skutków³⁹. Istnieje bowiem domniemanie, że porozumienie, którego celem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, może wywołać takie skutki⁴⁰. Jeśli jednak nie jest możliwe wskazanie, iż celem danego porozumienia jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, to dopiero wówczas Komisja Europejska przejdzie do drugiego etapu analizy i szczegółowo rozważy skutki danego porozumienia. W tym przypadku

---

³⁵ Odnośnie do przesłanki antykonkurencyjnego celu lub skutku zob.: R. Whish, D. Bailey, *Competition Law*, Oxford 2012, s. 115–140.

³⁶ Angielskie streszczenie, pkt 4.

³⁷ Polskie streszczenie, pkt 4.

³⁸ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 13 lipca 1966 r. w sprawach 56/64 i 58/64, *Consten i Grundig przeciwko Komisji EWG*.

³⁹ M. Krasnodębska-Tomkiel, *Wspólnotowe prawo konkurencji. Skutki dla Polski*, Warszawa, 2006, s. 40. Należy zauważyć, iż fakt, czy i w jakim stopniu taki skutek antykonkurencyjny rzeczywiście występuje, może mieć znaczenie w przypadku ustalania wysokości ewentualnych grzywien oraz w odniesieniu do roszczeń o odszkodowanie. Zob. opinię rzecznik generalnej Juliane Kokott z 19 lutego 2009 r., w sprawie C-8/08, *T-Mobile Netherlands BV i in.*, pkt 46.

⁴⁰ Communication from the Commission – Notice – Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty (dalej: wytyczne dot. art. 101(3) TFUE) (Dz. Urz. UE C 101 z 27.04.2004, s. 97), pkt 21, dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52004XC0427%2807%29> [dostęp: 20.02.2015].

skutki muszą zostać udowodnione i nie można ich domniemywać⁴¹. Porozumieniami ograniczającymi konkurencję ze względu na cel są takie porozumienia, które z samej swojej natury mają zdolność ograniczenia konkurencji⁴². Ta nieco tautologiczna definicja odnosi się do „oczywistych” naruszeń prawa konkurencji⁴³. Cel porozumienia w rozpatrywanym tu kontekście nie jest utożsamiany z subiektywnym zamiarem stron porozumienia, lecz jest on analizowany w sposób obiektywny⁴⁴. Oznacza to, że Komisja Europejska bierze pod uwagę naturę danego porozumienia⁴⁵, kontekst prawny i gospodarczy oraz specyfikę danego rynku⁴⁶, swoje uprzednie doświadczenie odnośnie do potencjalnych skutków wynikających z takiego naruszenia⁴⁷ oraz wartości chronione przez prawo konkurencji⁴⁸. „Naruszenie konkurencji ze względu na cel” zostało porównane przez rzecznik generalną Juliane Kokott do przestępstwa narażenia na niebezpieczeństwo w prawie karnym⁴⁹. W obu przypadkach elementem kluczowym nie jest rzeczywisty skutek, ale to, że dany czyn jest sprzeczny z normą prawną. Z takim porozumieniem mamy właśnie do czynienia w analizowanej decyzji Komisji Europejskiej. Kartel, którego dopuściły się Henkel, P & G oraz Unilever, miał na celu stabilizację ich pozycji rynkowych oraz znowę cenową. Praktyka ta należy do jednych z najpoważniejszych naruszeń art. 101 TFUE⁵⁰. W związku z powyższym tłumaczenie zaproponowane w analizowanym streszczeniu decyzji Komisji Europejskiej jest skrótem myślowym. Nie oddaje ono istoty sprawy, a mianowicie faktu, że Komisja Europejska przeanalizowała i uznała za udowodnione, że opisana praktyka stanowi naruszenie konkurencji ze względu na jej antykonkurencyjny cel. Znajomość instytucji prawa konkurencji oraz wytycznych dotyczących art. 101(3) TFUE pozwoliłyby jednakże na wychwycenie tej nieścisłości.

V. Jak radzić sobie z kwestią rozbieżności między różnymi wersjami językowymi?

Powyższa analiza skłania do refleksji nad tym, jak radzić sobie w sytuacjach rozbieżności między różnymi wersjami językowymi tekstu wydanego przez instytucje Unii Europejskiej. TSUE wypowiedział się na ten temat w kontekście rozbieżności

---

⁴¹ Wytyczne dot. art. 101(3) TFUE, pkt 24.

⁴² Wytyczne dot. art. 101(3) TFUE, pkt 21.

⁴³ B. Turno, *op. cit.*, s. 132 i n.

⁴⁴ M. Krasnodębska-Tomkiel, *op. cit.*, s. 40.

⁴⁵ Wytyczne dot. art. 101(3) TFUE, pkt 21.

⁴⁶ Opinia rzecznik generalnej Juliane Kokott, *op. cit.*, pkt 48.

⁴⁷ Wytyczne dot. art. 101(3) TFUE, pkt 21.

⁴⁸ B. Turno, *op. cit.*, s. 132 i n.

⁴⁹ Opinia rzecznik generalnej Juliane Kokott, *op. cit.*, pkt 47.

⁵⁰ Obwieszczenie z 2006 r., pkt 1; zob. również Recommendation of the Council concerning Effective Action against Hard Core Cartels z 25 marca 1998 r., C(98)35/final, reference text z 8 lutego 2001 r. C(2001)27 dostępny na stronie: <http://acts.oecd.org/Instruments/ShowInstrumentView.aspx?InstrumentID=193&InstrumentPID=189&Lang=en&Book=False> [dostęp: 20.02.2015].

między różnymi wersjami językowymi rozporządzeń oraz dyrektyw⁵¹. W związku z tym, że prawo Unii Europejskiej opiera się na zasadzie jednolitego stosowania prawa, zdaniem TSUE w przypadku wspomnianej rozbieżności należy uwzględnić inne wersje językowe tego samego tekstu oraz dokonać interpretacji z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego tekst jest częścią⁵².

Ponadto warto zastanowić się nad tym, czy i jak można by zapobiec lub ograniczyć występowanie błędów, nieścisłości i niespójności w polskich tłumaczeniach dokumentów prawa konkurencji Unii Europejskiej. Po pierwsze, wydaje się, że bardzo pomocne w tym względzie byłoby najpierw ujednoczenie i/lub wypracowanie ogólnie uznanej konwencji językowej odnośnie do nazewnictwa pojęć i instytucji prawa konkurencji Unii Europejskiej w języku polskim. Jak wspomniano uprzednio, często bowiem zdarza się, że w dwóch różnych dokumentach, a nawet w jednym i tym samym dokumencie opublikowanym przez Komisję Europejską używa się różnych sformułowań dla określenia tego samego pojęcia. Niektórzy autorzy poczynili już pewne sugestie terminologiczne w tej kwestii⁵³. Po drugie, poprawne tłumaczenie tekstów z zakresu prawa konkurencji wymaga nie tylko dobrej znajomości języka potocznego, ale przede wszystkim języka prawniczego. W tym celu wypada zapoznać się z dokumentami prawa Unii Europejskiej dotyczącymi tłumaczonej problematyki, a nie tylko skupić się na literalnym tłumaczeniu słowa po słowie bez wzięcia pod uwagę kontekstu. Po trzecie, nie należy zapominać, że poprawne tłumaczenie powinno zachować spójność wewnętrzną, zatem konsekwentnie używać tych samych sformułowań w stosunku do tych samych pojęć. Dbano również o spójność zewnętrzną w ramach danego systemu prawa. Na przykład, jeśli dokonuje się tłumaczenia streszczenia decyzji Komisji Europejskiej, to cenne wskazówki można znaleźć w uprzednich tłumaczeniach takich streszczeń. Po czwarte, jeśli Komisja Europejska proponuje publiczną konsultację odnośnie do projektu dokumentu (na przykład obwieszczenia), w celu wypracowania jego ostatecznej wersji, możliwe jest wzięcie udziału w takiej konsultacji i zasugerowanie ewentualnych zmian, w tym językowych⁵⁴. Na zakończenie, wypada podkreślić, że jeśli Komisja Europejska opublikowała już dokument z błędnym tłumaczeniem, to wydaje się, że można ją o tym

---

⁵¹ Rozporządzenia i dyrektywy publikowane są zazwyczaj we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej. Warto przypomnieć, że komentowane polskie streszczenie decyzji Komisji Europejskiej zostało opracowane na podstawie streszczenia w języku angielskim.

⁵² Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-187/07, *Endendijk*, pkt 23 i 24; zob. również orzeczenie SN z dnia 9 czerwca 2006 r., III PK 30/06.

⁵³ A. Piszcz, *op. cit.*, s. 168–170; B. Turno, *op. cit.*, s. 132 i n.

⁵⁴ Na przykład: komentarz francuskiego stowarzyszenia odnośnie do terminologii użytej w stosunku do postępowań ugodowych w sprawach kartelowych: AFEC, *Consultation de la Commission Révision du règlement n° 773/2004 et projet de communication relative aux procédures de transaction en vue de l'adoption de décisions en vertu des articles 7 et 23 du règlement n° 1/2003 du Conseil dans les affaires d'entente*. Zob. zapytanie pani M. Kantak-Wawocznej w sprawie projektu zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Zob. http://ec.europa.eu/competition/consultations/2014_state_aid_notion/pl_kantak_en.pdf [dostęp: 20.02.2015].

poinformować. Komisja Europejska może wówczas ewentualnie podjąć decyzję o opublikowaniu sprostowania⁵⁵.

Miejmy nadzieję, że „problem wieży Babel” stanie się raczej wyjątkiem niż – jak dotąd – szarą rzeczywistością prawa konkurencji Unii Europejskiej po polsku.

SUMMARY

BE AWARE OF THE TOWER OF BABEL – CASE COMP/39.579 AS AN EXAMPLE OF DIVERGENCES AMONG VARIOUS LANGUAGE VERSIONS OF THE SAME EU COMPETITION LAW TEXT

Documents of the European Commission are published in various EU languages which may in certain cases lead to translation problems resulting in a divergent or incorrect interpretation of the same text. This paper provides an example of such a scenario. It analyses the English and the Polish summary of the decision issued in the case COMP/39.579 – Consumer detergents by the European Commission pointing at main inconsistencies between these two texts. Moreover, the present paper describes solutions aiming at dealing with this issue and preventing it.

---

⁵⁵ Dla przykładu można wskazać na sprostowanie do komunikatu Komisji – wytyczne w sprawie stosowania art. 101 TFUE do horyzontalnych porozumień kooperacyjnych (Dz. Urz. UE C 11 z dnia 14 stycznia 2011 r.). Dla ścisłości zaznaczyć należy, że sprostowanie to dotyczy doprecyzowania pewnych brakujących elementów pierwotnej wersji wytycznych, a nie kwestii tłumaczenia.